

گونه‌شناسی رویکرد آموزشی پداگوژی، آندراگوژی، هیوتاگوژی موجود و مطلوب در مؤسسات آموزش عالی آزاد در راستای بهبود اشتغال: دیدگاه مدیران، اساتید و دانشجویان
مرتضی کرمی^۱، محمدرضا آهنچیان^۲ و محبوبه عباسی^۳

چکیده

دگرگونی‌های شگرف آموزش عالی و حرکت آن به سوی همگانی شدن، دیدگاه جدیدی در توسعه آموزش عالی پدید آورده است و رویکردهای جدید آموزش و یادگیری وجهی جدید به منشور آموزش عالی افزوده است. بررسی وضعیت موجود و مطلوب رویکردهای آموزش و یادگیری در نظام آموزشی مؤسسات آموزش عالی آزاد مشهد هدف پژوهش حاضر بود. پژوهش از نوع کاربردی و روش پژوهش مطالعه موردی بود. جامعه آماری مدیران، مدرسان و دانشجویان مؤسسات آموزش عالی آزاد مشهد بودند. با استفاده از نمونه گیری هدفمند ۵ نفر از مدیران، ۸ نفر از مدرسان و ۲۱ نفر از دانشجویان انتخاب شدند. از روش مصاحبه برای گردآوری داده‌های پژوهش استفاده شد. در پژوهش حاضر برای تعیین اعتبار، صحت و استحکام اطلاعات در حین مصاحبه از تکنیک تایید توسط مصاحبه شونده‌گان استفاده گردید و بعد از اتمام مصاحبه، بلافاصله یادداشت برداری‌ها و محتوی ضبط شده به دقت مورد مطالعه قرار گرفت. به منظور روایی مضامین از فرایند بازگشت چندباره و بررسی مجموعه داده‌های مجزا استفاده شد تا، منبع شواهد حمایتی بازنگری و تایید شود. در این پژوهش از شیوه تحلیل تفسیری برای بررسی سؤالات پژوهش استفاده شد و جهت پاسخگویی به سؤالات پژوهش به تحلیل محتوای مصاحبه‌ها و مقوله بندی پیام‌های مستتر در آن پرداخته شد. نتایج نشان داد که رویکرد غالب در مؤسسات آموزش عالی آزاد به اصول رویکرد پداگوژی نزدیک است که از جمله می‌توان نیازسنجی و برنامه ریزی با توجه به نظر کارشناسان و متخصصین، محتوی مدون و از قبل تعیین شده، مدرس محوری و روش تدریس سخنرانی را نام برد؛ و به سمت اصول رویکرد آندراگوژی از جمله: ارزشیابی تکوینی و تراکمی و دوسویه، کاربرد فوری یادگیری، کنترل مشارکتی، زمینه تولید دانش درک موضوع و فرایند گفت‌وگو، جو یادگیری مشارکتی در حال حرکت است و تنها یکی از اصول رویکرد آموزش و یادگیری هیوتاگوژی، که انگیزه فراگیر با توجه به علاقه و آموختن تازه‌های علمی می‌باشد، در فرایند آموزش و یادگیری این مؤسسات وجود داشت. وضعیت مطلوب به زعم دانشجویان، مدیران و مدرسان مؤسسات شامل نیازسنجی و برنامه‌ریزی انعطاف پذیر و با مشارکت دانشجویان، انگیزه فراگیر با توجه به علاقه و آموختن تازه‌های علمی، شکل دادن به محیط یادگیری در زمینه تولید دانش، محتوی معنی دار و تعیین محتوی توسط یادگیرنده، فراگیر خودتعیین کننده و خود-ارزیاب، کشف و یادگیری از عمل خودانتخابی و خودرهبری و دادن تملک فرایند یادگیری به فراگیر بود.

کلید واژگان: پداگوژی، آندراگوژی، هیوتاگوژی، آموزش عالی آزاد، اشتغال دانشجویان

^۱ استادیار گره علوم تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ دانشیار گره علوم تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران